

Αριθμός 1406/2022

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 15 Ιανουαρίου 2021, με την εξής σύνθεση: Ε. Σάρπ, Πρόεδρος, Σπ. Χρυσικοπούλου, Ε. Νίκα, Γ. Τσιμέκας, Αντιπρόεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας, Ε. Αντωνόπουλος, Α. Καλογεροπούλου, Β. Ραφτοπούλου, Κ. Φίλοπούλου, Π. Μπραΐμη, Α.-Μ. Παπαδημητρίου, Ελ. Παπαδημητρίου, Β. Πλαπούτα, Μ. Σωτηροπούλου, Π. Τσούκας, Κ. Κονιδιτσιώτου, Α. Γαλενιανού-Χαλκιάδακη, Ιφ. Αργυράκη, Β. Ανδρουλάκης, Κ. Μαρίνου, Σύμβουλοι, Μ. Αθανασοπούλου, Μ. Σταματοπούλου, Στ. Λαμπροπούλου, Πάρεδροι. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Μ. Σωτηροπούλου και Ιφ. Αργυράκη, καθώς και η Πάρεδρος Στ. Λαμπροπούλου, μετείχαν στη συνεδρίαση ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3719/2008. Γραμματέας η Ελ. Γκίκα.

Για να δικάσει την από 6 Νοεμβρίου 2020 αίτηση:

των: 1..... και λοιποί (σύνολο 6), οι οποίοι παρέστησαν με τους δικηγόρους: α) Αλέξη Μητρόπουλο (Α.Μ. 7780) και β) Δημήτριο Πετρόπουλο (Α.Μ. 29335), που τους διόρισαν με πληρεξούσιο,

κατά των Υπουργών: 1. Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, και 2. Οικονομικών,

και κατά του παρεμβαίνοντος Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-E.Φ.Κ.Α.), που εδρεύει στην Αθήνα (Αμερικής 12), ο οποίος παρέστη

Η πιο πάνω αίτηση εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της από 9ης Νοεμβρίου 2020 πράξης της Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, λόγω της σπουδαιότητάς της, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παρ. 2 εδ. α', 20 και 21 του Π.Δ. 18/1989.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 (ΦΕΚ Β' 4536/14.10.2020) κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Α. Καλογεροπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξουσίους των αιτούντων, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση, τους αντιπροσώπους του παρεμβαίνοντος Φορέα και των καθ' ων Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη εξ αποστάσεως, με τη χρήση υπηρεσιακών τεχνολογικών μέσων, κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο ν Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (35866536695101050038 κωδικός ηλεκτρονικού παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται, καθ' ερμηνείαν του δικογράφου, η ακύρωση της Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 κοινής αποφάσεως του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Επιστροφή ποσών μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα» (Β' 4536/14.10.2020), (α) καθ' ο μέρος προβλέπεται και ρυθμίζεται με αυτήν η επιστροφή ποσών που αντιστοιχούν σε μειώσεις μόνον των κύριων συντάξεων, ενώ δεν προβλέπεται ούτε ρυθμίζεται η επιστροφή ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές των επικουρικών συντάξεων και των επιδομάτων αδειάς και εορτών, και (β) καθ' ο μέρος με την προβλεπόμενη στην εν λόγω απόφαση καταβολή των

ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές κύριων συντάξεων αποσβέννυνται, σύμφωνα με το άρθρο 114 παρ. 4 του ν. 4714/2020, όπως ισχύει, οι επιπλέον αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν. 4093/2012, κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως την δημοσίευση του ν. 4387/2016, εφόσον, ως προς τις αξιώσεις αυτές, δεν υπήρχε εκκρεμής δίκη κατά την δημοσίευση του εν λόγω ν. 4714/2020 (31.7.2020).

3. Επειδή, η υπόθεση εισήχθη στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, λόγω σπουδαιότητας, με την από 9.11.2020 πράξη της Προέδρου του.

4. Επειδή, με τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκαν, σε «πρότυπες δίκες» επί αγωγών αποζημιώσεως συνταξιούχων οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως, αντισυνταγματικές και αντίθετες προς το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. οι περικοπές των συντάξεων που επήλθαν με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 και 2 του ν. 4051/2012 (Α' 40), με τις οποίες μειώθηκαν οι κύριες συντάξεις των φορέων κοινωνικής ασφαλίσεως που υπερέβαιναν τα 1.300 ευρώ και οι επικουρικές συντάξεις που υπερέβαιναν τα 250 ευρώ. Με τις ίδιες αποφάσεις κρίθηκαν αντισυνταγματικές και οι περικοπές που επήλθαν με τις διατάξεις του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 και υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012 (Α' 222), με τις οποίες αφενός μεν προβλέφθηκαν περαιτέρω μειώσεις σε ποσοστά από 5% έως και 20%, για τις από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία συντάξεις των ως άνω φορέων κοινωνικής ασφαλίσεως, που υπερέβαιναν είτε αυτοτελώς είτε αθροιστικώς τα 1.000 ευρώ, για το πέραν των 1000 ευρώ ποσό, αφετέρου δε καταργήθηκαν για όλους τους συνταξιούχους των ανωτέρω οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως τα επιδόματα εορτών και αδείας.

Ειδικότερα, οι ως άνω περικοπές των συντάξεων κρίθηκαν αντισυνταγματικές για το λόγο ότι δεν προηγήθηκε των εν λόγω περικοπών, οι οποίες θεσπίστηκαν σε συνέχεια προηγούμενων περικοπών των συντάξεων - οι οποίες κρίθηκαν συνταγματικές - και ενώ είχε παρέλθει διετία από τον πρώτο αιφνιδιασμό της οικονομικής κρίσεως, η ειδική μελέτη που περιγράφεται στις προαναφερθείσες αποφάσεις. Συγκεκριμένα, με τις αποφάσεις αυτές κρίθηκε ότι οι διατάξεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, που θέσπισαν τις προσβληθείσες ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας περικοπές στις συντάξεις, αντίκεινται στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 4 παρ. 1 και 5, 22 παρ. 5, 25 παρ. 1 και 4, και 106 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και ότι είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες. Και τούτο διότι, όπως έγινε δεκτό, με τις διατάξεις αυτές επιχειρήθηκε νέα, για πολλοστή φορά, περικοπή συνταξιοδοτικών παροχών της ίδιας ομάδας θιγομένων, χωρίς να έχει προηγηθεί εμπειριστατωμένη μελέτη, με την οποία να διαπιστώνεται και να αναδεικνύεται τεκμηριωμένα ότι η λήψη των συγκεκριμένων μέτρων ήταν σύμφωνη με τις σχετικές συνταγματικές δεσμεύσεις που απέρρεαν, μεταξύ άλλων, από το θεσμό της κοινωνικής ασφαλίσεως, τις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας και την υποχρέωση προστασίας της αξίας του ανθρώπου.

Με τις ίδιες αποφάσεις 2287 και 2288/2015 της Ολομελείας, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στις 10.6.2015, το Δικαστήριο όρισε, ύστερα από στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος, αναφερομένου στην οξυμένη δημοσιονομική κρίση και στην κοινώς γνωστή ταμειακή δυσχέρεια του Ελληνικού Κράτους, ότι οι συνέπειες της αντισυνταγματικότητας των επίμαχων διατάξεων θα επέλθουν μετά την δημοσίευση των αποφάσεων αυτών και ότι η διαγνωσθείσα αντισυνταγματικότητα θα έχει αναδρομικό χαρακτήρα μόνον για τους ενάγοντες και όσους άλλους είχαν ασκήσει ένδικα μέσα ή βοηθήματα μέχρι το χρόνο δημοσίευσής των αποφάσεων. Κατά συνέπεια, όπως ρητώς ορίζεται στις αποφάσεις αυτές, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της αντισυνταγματικότητας των διατάξεων αυτών για τη θεμελίωση αποζημιωτικών αξιώσεων άλλων συνταξιούχων, που αφορούν περικοπείσες, βάσει των εν λόγω διατάξεων, συνταξιοδοτικές παροχές τους, για χρονικά διαστήματα προγενέστερα του χρονικού σημείου δημοσίευσής των αποφάσεων αυτών (10.6.2015).

5. Επειδή, ακολούθως, με την 1891/2019 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε συνταγματικά θεμιτή η επιλογή του νομοθέτη να προβεί, στο πλαίσιο του νέου ασφαλιστικού συστήματος που θεσπίστηκε με το ν. 4387/2016 και της ιδρύσεως ενιαίου φορέα απονομής των κύριων συνταξιοδοτικών παροχών (Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, Ε.Φ.Κ.Α.), ο οποίος εφαρμόζει ενιαίους κανόνες ως προς τον τρόπο υπολογισμού των απονεμόμενων στο σύνολο του πληθυσμού συντάξεων, σε επανυπολογισμό των ήδη καταβαλλόμενων κατά τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 κύριων συντάξεων.

Με την ίδια απόφαση της Ολομελείας του Δικαστηρίου κρίθηκε συμβατή με το Σύνταγμα και αιτιολογημένη η επιλογή του νομοθέτη, προκειμένου να καθορίσει τις καταβλητέες, από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, στους ήδη κατά την δημοσίευσή του συνταξιούχους, κύριες συντάξεις, στο πλαίσιο του επανυπολογισμού τους, να ορίσει ότι το ύψος των συντάξεων αυτών θα ανέρχεται στο ύψος στο οποίο οι εν λόγω συντάξεις είχαν διαμορφωθεί μετά τις περικοπές των ανωτέρω διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, οι οποίες είχαν κριθεί αντισυνταγματικές με τις προαναφερθείσες αποφάσεις 2287 και 2288/2015 του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Και τούτο, αφενός μεν λόγω της ουσιαστικής συνεισφοράς της εν λόγω νομοθετικής επιλογής στη συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και, κατ' επέκταση, στην επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου της διατήρησης της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, αφετέρου δε ώστε να επωμισθούν και οι παλαιοί και όχι μόνον οι νέοι συνταξιούχοι και οι νυν ασφαλισμένοι (με την θεσπιζόμενη με τον ίδιο νόμο αύξηση των εισφορών και τη μείωση των μελλοντικών συντάξεων) το βάρος της επιχειρούμενης μεταρρυθμίσεως, για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης και διαγενεακής ισότητας και αλληλεγγύης, δεδομένου ότι και αυτοί ωφελούνται εξ ίσου από την επιδιωκόμενη, με την επιχειρούμενη ασφαλιστική μεταρρύθμιση, διασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, τη διατήρηση δηλαδή της ικανότητάς του να χορηγεί συντάξεις στους υφιστάμενους και στους μελλοντικούς συνταξιούχους. Κρίθηκε, δηλαδή, συμβατή με το Σύνταγμα η ρύθμιση του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του ν. 4387/2016, σύμφωνα με την οποία οι κύριες συντάξεις που καταβάλλονταν κατά τη δημοσίευση του νόμου (παλαιές συντάξεις) θα ανέρχονται στο ύψος, στο οποίο αυτές είχαν διαμορφωθεί στις 31.12.2014 (με τις ανωτέρω, δηλαδή, περικοπές των νόμων 4051/2012 και 4093/2012).

Ειδικότερα, με την 1891/2019 απόφαση της Ολομελείας του Δικαστηρίου έγινε δεκτό ότι η ανωτέρω ρύθμιση, η οποία, κατ' ουσίαν, ισοδυναμούσε με εκ νέου υιοθέτηση με τον ν. 4387/2016 των ανωτέρω περικοπών για τους ήδη κατά τη δημοσίευσή του συνταξιούχους (παλαιούς συνταξιούχους), οι οποίες είχαν κριθεί ως αντισυνταγματικές με τις αποφάσεις 2287 και 2288/2015 της Ολομελείας του Δικαστηρίου, ήταν συνταγματικώς θεμιτή και η θέσπισή της ήταν δικαιολογημένη στο πλαίσιο του νέου ασφαλιστικού συστήματος, όχι, δηλαδή, ως μεμονωμένη, αυτοτελής ρύθμιση, επιφέρουσα οριζόντιες περικοπές στις ήδη καταβαλλόμενες κατά τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 συντάξεις, όπως είχε συμβεί στο παρελθόν με τη θέσπιση των περικοπών αυτών με τις σχετικές διατάξεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, αλλά ως ρύθμιση εντασσόμενη σε ένα ευρύτερο πλέγμα μέτρων και διαρθρωτικών αλλαγών του νέου ριζικώς αναμορφωμένου ασφαλιστικού συστήματος που θεσπίστηκε με το ν. 4387/2016 και ως τμήμα της εισαχθείσας με αυτόν ασφαλιστικής μεταρρυθμίσεως, αποτέλεσμα της οποίας είναι οι μελλοντικοί συνταξιούχοι να λαμβάνουν, κατά κανόνα, μικρότερες, σε σχέση με τους παλαιούς συνταξιούχους, συνταξιοδοτικές παροχές.

Ομοίως, με την 1890/2019 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (σκέψη 20), κρίθηκε κατ' αρχήν συνταγματικώς θεμιτή η εκ νέου κατ' ουσίαν θέσπιση των ως άνω περικοπών στο πλαίσιο επανυπολογισμού και των επικουρικών συντάξεων.

6. Επειδή, στη συνέχεια, με την 1439/2020 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία δίκασε σε «πρότυπη» δίκη αγωγή αποζημιώσεως συνταξιούχων του Ε.Φ.Κ.Α. και του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.) με αίτημα την επιδίκαση σε αυτούς αποζημιώσεως που αντιστοιχεί στις ανωτέρω περικοπές στις κύριες και στις επικουρικές τους συντάξεις, καθώς και στα καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδειάς, έγινε δεκτό (σκέψη 17) ότι η

θεσπισθείσα με την διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α΄ του ν. 4387/2016 ρύθμιση της συνέχισης καταβολής των (κύριων) συντάξεων όπως είχαν διαμορφωθεί την 31.12.2014, δηλαδή με τις μειώσεις που επήλθαν με τους νόμους 4051/2012 και 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και εφεξής είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και την Ε.Σ.Δ.Α., όπως κρίθηκε με την 1891/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, και ότι από τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 και εφεξής οι ως άνω περικοπές έχουν ως νόμιμο έρεισμα τις οικείες διατάξεις του τελευταίου αυτού νόμου, από το χρονικό δε αυτό σημείο (12.5.2016) και εφεξής οι περικοπές αυτές είναι νόμιμες.

Περαιτέρω, με την ίδια απόφαση κρίθηκε ότι (σκέψη 18) η θεσπισθείσα με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α΄ του ν. 4387/2016 ρύθμιση της συνέχισης καταβολής των συντάξεων, όπως είχαν διαμορφωθεί την 31.12.2014, δηλαδή με τις μειώσεις που επήλθαν με τις αναφερόμενες στην σκέψη 4 διατάξεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, η οποία είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και την Ε.Σ.Δ.Α., δεν θεράπευσε την διαγνωσθείσα με τις ανωτέρω 2287 και 2288/2015 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας αντισυνταγματικότητα, αλλά ισχύει από την δημοσίευση του ανωτέρω νόμου, δηλαδή από 12.5.2016 και εφεξής και όχι αναδρομικώς· δεν ανατρέχει, συνεπώς, στο χρόνο θεσπίσεως των εν λόγω περικοπών και, επομένως, δεν καταλαμβάνει ρυθμιστικά και το προγενέστερο χρονικό διάστημα από 1.1.2013 έως 11.5.2016 υπό την έννοια της αναδρομικής ισχυροποίησης των επιβληθεισών με τους ανωτέρω νόμους περικοπών.

Κατά συνέπεια, όπως κρίθηκε με την ανωτέρω απόφαση της Ολομελείας του Δικαστηρίου (σκέψη 18), για το ως άνω χρονικό διάστημα ισχύουν τα κριθέντα με τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή θα προσέκρουε, άλλωστε, ευθέως, κατά τα κριθέντα με την ως άνω 1439/2020 απόφαση της Ολομελείας, στις κρίσεις των ανωτέρω 2287 και 2288/2015 αποφάσεων της Ολομελείας περί αντισυνταγματικότητας των επίμαχων διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012 και θα συνέτρεχε, για τους συνταξιούχους που είχαν ασκήσει σχετικές αγωγές και προσφυγές ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων πριν από τη δημοσίευση των εν λόγω 2287 και 2288/2015 αποφάσεων, περίπτωση απαγορευμένης από το Σύνταγμα επεμβάσεως σε εκκρεμείς δίκες με στόχο την έκβασή τους υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α. ή και σε εκδοθείσες ήδη αποφάσεις διοικητικών δικαστηρίων οι οποίες έχουν ακολουθήσει τα κριθέντα με τις ως άνω 2287 και 2288/2015 αποφάσεις προκειμένου για περικοπές, επιβληθείσες με βάση τους ανωτέρω νόμους, για χρονικά διαστήματα πριν από τη δημοσίευση του ν. 4387/2016. Στις σκέψεις αυτές της ως άνω αποφάσεως στηρίχθηκαν και οι 1440, 1441, 1442 και 1443 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας επί αιτήσεων αναιρέσεως του Ε.Φ.Κ.Α. κατά αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων οι τρεις πρώτες και επί προδικαστικού ερωτήματος η τελευταία που αφορούσαν τις ίδιες ως άνω περικοπές.

7. Επειδή, με το άρθρο 114 («Καταβολή ποσών μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα») του ν. 4714/2020 (Α΄ 148/31.7.2020), όπως αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020 (Α΄ 196/8.10.2020) [Η αρχική ρύθμιση του άρθρου 114 του ν. 4714/2020 ήταν παρόμοια με τη ρύθμιση του άρθρου 34 του ν. 4734/2020], ορίζονται τα εξής:

«1. Ποσά, τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α 40), της υπ' αρ. 476/28.2.2012 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β΄ 499) και της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ΄ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α΄ 222) και αφορούν το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 και μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 (Α΄ 185), καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους. 2. Τα καταβαλλόμενα ποσά της παρ. 1 είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα Ασφαλιστικά Ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα. Κατά την καταβολή των ποσών της παρ. 1 δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (Α΄ 167), ούτε παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013. 3. Με κοινή απόφαση των

Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες καταβολής των προς επιστροφή ποσών, η οποία ολοκληρώνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020. 4. Με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν. 4093/2012, αποσβένονται. 5. Η παρ. 4 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο της δημοσίευσης του παρόντος, ως προς τις αξιώσεις που υπερβαίνουν το καταβαλλόμενο ποσό της παρ. 1».

8. Επειδή, στην αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας, με την οποία εισήχθησαν οι διατάξεις του μετέπειτα άρθρου 114 του ν. 4714/2020, οι οποίες, κατά τα προεκτεθέντα, ήταν παρόμοιες με τις διατάξεις του άρθρου 34 του μεταγενέστερου ν. 4734/2020, αναφέρονται τα εξής:

«Με τις υπ' αρ. 1439/2020, 1440/2020, 1441/2020 και 1443/2020 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και με τις προγενέστερες υπ' αρ. 2287/2015 και 2288/2015 αποφάσεις του ως άνω Δικαστηρίου, κρίθηκε η συνταγματικότητα διατάξεων των νόμων 4051/2012 ... και 4093/2012 ... Με την παρούσα ρύθμιση, συμφώνως με τα κριθέντα με τις προαναφερόμενες αποφάσεις ... καταβάλλονται ποσά στους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα, προς αποκατάσταση των μειώσεων που επιβλήθηκαν με τους παραπάνω νόμους και αίρεται με τον τρόπο αυτό το σωρευτικό αποτέλεσμα των ανωτέρω μειώσεων και περικοπών στο βιοτικό επίπεδο των θιγομένων. Με την καταβολή των άνω σημαντικών ποσών, η οποία αφορά το σύνολο των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα, οι αξιώσεις των συνταξιούχων των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων και επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 ... αποσβέννυνται. ... Περαιτέρω, διασφαλίζεται η ακώλυτη πρόοδος των εκκρεμών δικών, αναφορικά με αξιώσεις για την καταβολή ποσών πέραν των δια της παρούσας ρυθμίσεως καταβαλλόμενων.

Η ανωτέρω ρύθμιση εμφορείται από τις αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 του Συντάγματος) και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος), οι οποίες επιτάσσουν να κατανέμεται εξ ίσου το βάρος της δημοσιονομικής προσαρμογής μεταξύ όλων των πολιτών, καθώς και από την αρχή της αναλογικότητας και εξυπηρετεί τη δίκαιη εξισορρόπηση τόσο των συμφερόντων της παραπάνω κατηγορίας πολιτών, όσο και του συνόλου του πληθυσμού της Χώρας, το οποίο υφίσταται ήδη τις συνέπειες της απρόβλεπτης πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Αποτελεί κοινό τόπο ότι για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας έχουν ληφθεί και συνεχίζουν να λαμβάνονται πρωτόγνωρα σε ύψος οικονομικά μέτρα στήριξης της κοινωνίας, της δημόσιας υγείας και της οικονομίας, με αβέβαιο, μάλιστα, χρονικό ορίζοντα, που επιβαρύνουν σημαντικά τη δημοσιονομική κατάσταση της Χώρας.

Ειδικότερα, στον Προϋπολογισμό του 2020 προβλεπόταν ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας κατά 2,8% για το τρέχον έτος, πρωτογενές πλεόνασμα σύμφωνα με τους στόχους της ενισχυμένης εποπτείας 3,58% και χρέος γενικής κυβέρνησης 167% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις θερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπεται ύφεση 9% για την Ελληνική Οικονομία κατά το τρέχον έτος. Επίσης, σύμφωνα με την έκθεση ενισχυμένης εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του Μαΐου 2020, προβλέπεται πρωτογενές έλλειμμα 3,5% του ΑΕΠ, ενώ σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπεται το χρέος να ανέλθει σε 196,4% του ΑΕΠ.

Στα ανωτέρω δεν έχουν ληφθεί υπόψη επιπλέον δημοσιονομικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας που ελήφθησαν εκ των υστέρων, ούτε το δημοσιονομικό κόστος της παρούσας ρύθμισης. Τέλος, επισημαίνεται, ότι εν όψει και της γενικότερης υποχρέωσης του νομοθέτη για "προγραμματισμό και συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης" (άρθρο 106 παρ. 1 του Συντάγματος), η Πολιτεία στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της, πέραν της

παρούσας αποκαταστατικής ρυθμίσεως για την ευάλωτη κατηγορία των συνταξιούχων της χώρας, λαμβάνει υποστηρικτικά μέτρα τόσο για την αντιμετώπιση της πρωτοφανούς πανδημίας, όσο και για τη διαχείριση των προσφυγικών ροών και αμυντικών αναγκών».

Με την αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας, με την οποία εισήχθησαν οι διατάξεις τόσο του ανωτέρω άρθρου 34 του ν. 4734/2020, όσο και εκείνες του άρθρου 33 του ίδιου νόμου, με το οποίο θεσπίστηκαν παρόμοιες ρυθμίσεις για τους συνταξιούχους του Δημοσίου, επισημαίνεται ότι «τα καταβαλλόμενα ποσά είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη, προς τη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους δήμους, τις περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα. Το ανεκχώρητο και ακατάσχετο των ποσών αυτών θεσπίζεται, προκειμένου να προστατευθεί περαιτέρω το εισόδημα των συνταξιούχων ...», επαναλαμβάνονται τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας, με την οποία εισήχθησαν οι διατάξεις του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, σχετικά με τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, προστίθεται δε ότι: «... η Πολιτεία, στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της, πέραν της παρούσας αποκαταστατικής ρυθμίσεως για την ευάλωτη κατηγορία των συνταξιούχων της χώρας, υποχρεούται να λαμβάνει υποστηρικτικά μέτρα, σημαντικού δημοσιονομικού κόστους, τόσο για την αντιμετώπιση της πρωτοφανούς πανδημίας, όσο και για τη διαχείριση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών. Παράλληλα, καθίσταται αδήριτη η ανάγκη για ενίσχυση των αμυντικών συστημάτων της χώρας ...».

Επομένως, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι εναρμονισμένες τόσο με τα σημερινά δημοσιονομικά δεδομένα της εθνικής μας οικονομίας, όσο και με τις επιτακτικές εθνικές αναγκαιότητες της χώρας».

9. Επειδή, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως αυτό αντικαταστάθηκε αόφου ισχύσε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη Φ.11321/35005/1528/ 13.10.2020 κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Επιστροφή ποσών μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα» (Β' 4536/14.10.2020).

Με την απόφαση αυτή ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1 («Πεδίο Εφαρμογής»): «Επιστρέφονται αναδρομικά ποσά συντάξεων και προσυνταξιοδοτικών παροχών που αντιστοιχούν στις πραγματοποιηθείσες μειώσεις των κύριων συντάξεων για το χρονικό διάστημα από 11.06.2015 έως και 12.05.2016, οι οποίες θεσπίστηκαν με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και τις διατάξεις της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222), καθώς και με τις διατάξεις της υπ' αρ. 476/28-02-2012 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 499)».

Άρθρο 2 («Δικαιούχοι»): «1. Δικαιούχοι επιστροφής αναδρομικών ποσών είναι κατά το χρονικό διάστημα που ορίζεται στο άρθρο 1 της παρούσας: (α.) Οι συνταξιούχοι όλων των φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών κύριας ασφάλισης που εντάχθηκαν στον κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 (Α' 85), καθώς και οι συνταξιούχοι της Τράπεζας της Ελλάδος, εξαιρουμένων των συνταξιούχων του Δημοσίου, και των συνταξιούχων υπαλλήλων των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βάρυναν το Δημόσιο είτε βάρυναν τους οικείους φορείς, καθώς και των συνταξιούχων υπαλλήλων του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των Ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276), για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας. (β.) Οι συνταξιούχοι προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος του τέως Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ) και του τέως Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ). Τα αναδρομικά ποσά που επιστρέφονται στους συνταξιούχους του προσυνταξιοδοτικού

καθεστώτος, αντιστοιχούν στις μειώσεις που εφαρμόστηκαν στο 50% του συνολικού ποσού της προσυμφωνημένης παροχής, το οποίο αντιστοιχεί σε κύρια σύνταξη, κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και τις διατάξεις της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας. (γ) Οι συνταξιούχοι του πρώην Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), αναφορικά με τις μειώσεις που επιβλήθηκαν στις κύριες συντάξεις τους με βάση την υπ' αρ. 476/28-02-2012 (Β' 499) απόφαση των Υπουργών Οικονομικών Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας. 2. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου της παρ. 1, δικαιούχοι καθίστανται οι νόμιμοι κληρονόμοι κατά το ποσοστό του κληρονομικού τους δικαιώματος, με υποβολή αίτησης και των απαραίτητων δικαιολογητικών σε ηλεκτρονική πλατφόρμα του e-ΕΦΚΑ. 3. Για τους δικαιούχους της προηγούμενης παραγράφου πραγματοποιείται απολογιστικός δειγματοληπτικός έλεγχος ...».

Άρθρο 3 «Ειδικότερες περιπτώσεις»: «1. Σε περίπτωση λήψης μίας κύριας και μίας επικουρικής σύνταξης, επιστρέφεται στον δικαιούχο μόνο το ποσό που αφορά στην περικοπή που έχει διενεργηθεί βάσει των ανωτέρω διατάξεων στην κύρια σύνταξη. 2. Σε περίπτωση λήψης δύο κύριων συντάξεων, μία εκ των οποίων από μη αναγραφόμενο στο άρθρο 2 της παρούσας φορέα, επιστρέφονται στον δικαιούχο τα ποσά που αφορούν στη μείωση που έχει διενεργηθεί βάσει των διατάξεων του άρθρου 1 στην κύρια σύνταξη που εμπίπτει στις διατάξεις της παρούσας».

Άρθρο 4 «Φορέας καταβολής»: «1. Ο e-ΕΦΚΑ, ως οιονεί καθολικός διάδοχος των εντασσόμενων σε αυτόν πρώην φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών κατά τα άρθρα 53 επ. του ν. 4387/2016, διενεργεί επιστροφές στους συνταξιούχους που υπάγονται σε αυτόν. 2. Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως φορέας ασφάλισης του προσωπικού της, επιστρέφει στους συνταξιούχους της τα ποσά συντάξεων που αντιστοιχούν σε μειώσεις κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5. της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως και την 12.05.2016».

Άρθρο 5 («Τρόπος και χρόνος καταβολής»): «1. Η καταβολή των επιστρεπτέων από τον e-ΕΦΚΑ ποσών γίνεται με εφάπαξ καταβολή μέχρι την 31.12.2020. 2. Το μικτό ποσό που προκύπτει μετά τον υπολογισμό των επιστρεπτέων ποσών, υπόκειται σε κράτηση για υγειονομική περίθαλψη ... 3. Τα ανωτέρω ποσά καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους. 4. Τα ανωτέρω ποσά είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων. Δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα. 5. Κατά την καταβολή των ποσών δεν διενεργείται παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης. ...».

10. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνει υπέρ της ισχύος της προσβαλλόμενης κοινής υπουργικής απόφασης (Κ.Υ.Α.) ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.). Ειδικότερα, με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020 (Α' 43/28.2.2020) προστέθηκε στον ν. 4387/2016 (Α' 85) άρθρο 51Α ως εξής:

«1. Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία “Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)” μετονομάζεται από την 1.3.2020 σε “Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης”, αποκαλούμενος στο εξής “e-Ε.Φ.Κ.Α.”. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται “Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)”, νοείται ο “Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.)”. 2. Στον e-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσεται από την 1.3.2020 το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.). Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.) καταργείται και ο e-Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτού. Στον e-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσονται ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης και ο Κλάδος Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. με πλήρη οικονομική, λογιστική και περιουσιακή αυτοτέλεια έκαστος. Ο e-Ε.Φ.Κ.Α. έχει ως σκοπό την ασφαλιστική κάλυψη όλων των υπακτέων στην ασφάλιση προσώπων του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.,

για τους ασφαλιστικούς κινδύνους που προβλέπονται από την οικεία νομοθεσία, και τη χορήγηση των παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.».

Εξ άλλου, στο προεκτεθέν άρθρο 4 παρ. 1 της προσβαλλομένης Κ.Υ.Α., υπό τον τίτλο «Φορέας καταβολής», ορίζεται ότι ο e-ΕΦΚΑ, ως οιονεί καθολικός διάδοχος των εντασσόμενων σε αυτόν πρώην φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών κατά τα άρθρα 53 επ. του ν. 4387/2016, διενεργεί τις προβλεπόμενες από την εν λόγω απόφαση επιστροφές στους συνταξιούχους που υπάγονται σε αυτόν. Προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του, ο παρεμβαίνων e-Ε.Φ.Κ.Α. με το από 28.1.2021 υπόμνημά του (σελ. 2-5) προβάλλει ότι η τυχόν ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως θα έχει τεράστιες οικονομικές συνέπειες για τον προϋπολογισμό και τη βιωσιμότητα του ισχύοντος κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος.

Τούτο δε διότι, κατά τα προβαλλόμενα, η τυχόν καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις επικουρικών συντάξεων και επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016 θα έχει ως συνέπεια αφενός μεν η καθαρή θέση του κλάδου κύριας ασφαλίσεως και λοιπών παροχών του φορέα να υποστεί σοβαρότατη μείωση, δοθέντος ότι στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό έτους 2021 από το εποπτεύον Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δεν έχει εγγραφεί σχετική κρατική επιχορήγηση ούτε αντίστοιχη πρόβλεψη δαπάνης, ενώ οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της πανδημίας του covid-19 περιορίζουν τις δυνατότητες κρατικής συμμετοχής στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, αφετέρου δε την περαιτέρω δραματική μείωση της περιουσίας του κλάδου επικουρικής ασφαλίσεως, η ανάλωση της οποίας αποτελεί τη μόνη πηγή χρηματοδότησεως σε περίπτωση υπάρξεως ελλειμμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 96 παρ. 1 του ν. 4387/2016, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 44 του ν. 4670/2020. Με τα δεδομένα αυτά, παραδεκτώς παρεμβαίνει, ζητώντας την απόρριψη της κρινομένης αιτήσεως, ο e-Ε.Φ.Κ.Α..

11. Επειδή, οι αιτούντες, φερόμενοι, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, ως συνταξιούχοι του e-Ε.Φ.Κ.Α., οι οποίοι έχουν υποστεί τις περικοπές των νόμων 4051 και 4093/2012, ασκούν την υπό κρίση αίτηση με έννομο συμφέρον κατά το μέρος που επιδιώκουν, καθ' ερμηνείαν του δικογράφου, την ακύρωση της παραλείψεως να προβλεφθεί με την προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση η καταβολή στους συνταξιούχους και των ποσών που αντιστοιχούν σε μειώσεις επικουρικών συντάξεων και καταργηθέντα επιδόματα αδείας και εορτών.

Αντιθέτως, χωρίς έννομο συμφέρον παραπονούνται, καθ' ερμηνείαν του δικογράφου, για την συνέπεια (απόσβεση) που η καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε μειώσεις των κύριων συντάξεων έχει για τις αξιώσεις, οι οποίες αφορούν τις περικοπές των επικουρικών συντάξεων και την κατάργηση των επιδομάτων αδείας και εορτών. Και τούτο διότι, όπως συνάγεται από την διατύπωση του δικογράφου της κρινομένης αιτήσεως (σελ. 2), στην οποία αναφέρεται ότι “όλοι εμείς θα αναγκαστούμε να περιμένουμε την έκβαση των δικών επί των ασκηθεισών αγωγών μας για την επιδίκαση αποζημίωσης λόγω των περικοπών που έχουμε υποστεί στην επικουρική σύνταξη και την κατάργηση των επιδομάτων των δώρων των εορτών και αδείας”, οι αιτούντες είχαν ασκήσει πριν από την δημοσίευση του ν. 4714/2020, πριν δηλαδή από τις 31.7.2020, ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων αγωγές, με τις οποίες διεκδικούν ποσά που αντιστοιχούν στις λοιπές, εκτός των κύριων συντάξεων, περικοπές συνταξιοδοτικών παροχών, και, συνεπώς, η ρύθμιση της παρ. 4 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως ισχύει, η οποία θεσπίζει απόσβεση των αξιώσεων των συνταξιούχων, που υπερβαίνουν το καταβαλλόμενο ποσό, το οποίο αντιστοιχεί σε μειώσεις κύριων συντάξεων, δεν τους αφορά, εφόσον εξαιρούνται αυτής, δυνάμει της παρ. 5 του ίδιου άρθρου 114.

Εν όψει τούτου είναι απορριπτέοι, ως προβαλλόμενοι άνευ εννόμου συμφέροντος, όλοι οι λόγοι ακυρώσεως, με τους οποίους αμφισβητείται η συμφωνία της διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος και ειδικότερα προβάλλεται ότι η διάταξη αυτή, με την οποία ορίζεται ότι με την καταβολή των ποσών που προβλέπονται στην παρ. 1 του ίδιου άρθρου 114 αποσβέννεται οι

αξιώσεις των συνταξιούχων για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4386/2016 (12.5.2016): α) αντίκειται στην αρχή της διακρίσεως των λειτουργιών (άρθρο 26 Συντ.), διότι προβλέπεται διά νόμου η απόσβεση απαιτήσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση, η δε απόσβεση ήδη γεγενημένων απαιτήσεων συνεπάγεται την απόλυτη στέρηση του δικαιώματος του διοικουμένου να προσφύγει στη δικαιοσύνη, με αποτέλεσμα την ανεπίτρεπτη αφαίρεση των υποθέσεων από την ύλη των δικαστηρίων, β) παραβιάζει το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη (άρθρα 20 παρ. 1 Συντ. και 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α., αντιστοίχως), γ) αντίκειται στο άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και δ) αντίκειται στο άρθρο 12 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4359/2016 (Α' 5) Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη. Και τούτο διότι οι σχετικές αξιώσεις των αιτούντων δεν αποσβέννυνται με βάση την ανωτέρω διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως ισχύει, αλλά η ικανοποίηση αυτών εξαρτάται από την έκβαση της δίκης επί των αγωγών, που, όπως οι ίδιοι, κατά τα προεκτεθέντα, αναφέρουν, είχαν ήδη ασκήσει πριν από την δημοσίευση του εν λόγω νόμου ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

12. Επειδή, η προσβαλλόμενη Κ.Υ.Α., εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, δεν περιορίζεται στην απλή επανάληψη των διατάξεων του εν λόγω άρθρου, αλλά, προς συμπλήρωση των περιεχομένων σε αυτό βασικών ουσιαστικών ρυθμίσεων, περιέχει και νέες ρυθμίσεις, λεπτομερειακού χαρακτήρα, οι οποίες αφορούν στον καθορισμό του τρόπου και της διαδικασίας καταβολής των προς επιστροφή ποσών κύριων συντάξεων στους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα.

Ως εκ τούτου, είναι πράξη κανονιστικού περιεχομένου, η οποία έχει εκτελεστό χαρακτήρα και προσβάλλεται παραδεκτώ, από την άποψη αυτή, με την κρινόμενη αίτηση κατά το μέρος που περιορίζεται (βλ. άρθρα 1 και 3 παρ. 1 αυτής), ενόψει αντίστοιχης ρυθμίσεως του εξουσιοδοτικού νόμου, στην καταβολή ποσών που αντιστοιχούν σε κύριες συντάξεις και όχι και σε καταβολή ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές επικουρικών συντάξεων και σε καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας.

13. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη Κ.Υ.Α., στο βαθμό που περιορίζεται στην καταβολή ποσών συντάξεων που αντιστοιχούν στις περικοπές μόνον των κύριων συντάξεων, χωρίς να διαλαμβάνει ρύθμιση για τις περικοπές των επικουρικών συντάξεων και τα καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας, είναι ακυρωτέα, διότι εκδόθηκε κατά παράβαση του δεδικασμένου που απορρέει από τις 2287, 2288/2015 και 1439/2020 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας και της εν γένει υποχρέωσης συμμορφώσεως της Διοικήσεως στις δικαστικές αποφάσεις, η οποία επιτάσσεται από το Σύνταγμα (άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος) και το νόμο (άρθρο 50 παρ. 4 του π.δ. 18/1989). Προβάλλεται επίσης ότι η εν μέρει μόνον αποκατάσταση της ζημίας, που υπέστησαν οι αιτούντες από το σύνολο των αντισυνταγματικών περικοπών, αποτελεί ευθεία παραβίαση των συνταγματικών αρχών της αναλογικότητας (25 παρ. 1 του Συντάγματος), της ισότητας στα δημόσια βάρη (4 παρ. 5 του Συντάγματος) και της προστασίας της ανθρώπινης αξίας (2 παρ. 1 του Συντάγματος). Περαιτέρω, προβάλλεται ότι η μη επιστροφή του συνόλου των περικοπών που κρίθηκαν αντισυνταγματικές αντίκειται στο άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., καθώς και στο άρθρο 12 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4359/2016 (Α' 5) Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη.

14. Επειδή, ο θεσμικός σεβασμός της διοικήσεως και του νομοθέτη προς τη νομολογία των δικαστηρίων, και δη των ανωτάτων, με την έννοια της εφαρμογής της σχετικής αποφάσεως ως νομολογιακού προηγούμενου και στους τελούντες σε όμοιες συνθήκες, αποτελεί, κατ' αρχήν, ουσιώδη προϋπόθεση για την εμπέδωση του κράτους δικαίου.

Όμως, η, υπ' αυτή την έννοια, «συμμόρφωση» δεν αποτελεί αντικείμενο ελέγχου με βάση την κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος υποχρέωση συμμορφώσεως προς τις δικαστικές αποφάσεις, η οποία αφορά μόνον εκείνους που διετέλεσαν διάδικοι στη σχετική δίκη και νομιμοποιούνται να

προβάλλουν παράλειψη, άρνηση ή πλημμελή συμμόρφωση προς τα κριθέντα με την δικαστική αυτή απόφαση όχι όμως και τρίτους οι οποίοι δεν υπήρξαν διάδικοι στην οικεία δίκη και οι οποίοι δεν νομιμοποιούνται σχετικώς.

Τα ανωτέρω δεν μεταβάλλονται στην περίπτωση της κατ' άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) [άρθρο 40 παρ. 1 ν. 4055/2012, Α' 51] «πρότυπης» ή «πιλοτικής» δίκης. Διότι, και στην περίπτωση αυτή, κατά το γράμμα και τον σκοπό των σχετικών ρυθμίσεων, η απόφαση επί της εν λόγω δίκης δεσμεύει, όπως ρητώς ορίζεται στον νόμο, μόνον τους διαδίκους της συγκεκριμένης δίκης - τους αρχικούς και τους παρεμβάντες ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 1 παρ. 1) - κατά τα λοιπά δε, η σχετική απόφαση, έχοντας εκδοθεί με τον τρόπο και στον χρόνο που προβλέπεται, συμβάλλει στην επιδιωκόμενη ασφάλεια δικαίου, όχι επεκτείνοντας τη δικονομική της δεσμευτικότητα στις όμοιες εν γένει περιπτώσεις, αλλά συνιστώντας γι' αυτές, ως προς το γενικότερο ζήτημα που επιλύθηκε, επίκαιρη νομολογία του ανωτάτου δικαστηρίου, που έχει, μάλιστα, εκδοθεί με ειδική προς τούτο διαδικασία και την οποία πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα διοικητικά δικαστήρια κατά την εκδίκαση ομοίων υποθέσεων, αλλά και η Διοίκηση κατά την αντιμετώπιση ομοίων υποθέσεων (πρβ. 15/2019 απόφαση Τριμελούς Συμβουλίου Συμμορφώσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας).

Εξάλλου, η ύπαρξη δεδικασμένου προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ταυτότητα διαδίκων (βλ. άρθρο 50 παρ. 5 του π.δ. 18/1989 και άρθρο 197 παρ. 3 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας). Υπό τα δεδομένα αυτά, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι οι παρατιθέμενοι στην προηγούμενη σκέψη λόγοι, αν έχουν την έννοια ότι ο νομοθέτης ήταν υποχρεωμένος, μετά την δημοσίευση των αποφάσεων 2287, 2288/2015 και 1439/2020 του Συμβουλίου της Επικρατείας, να θεσπίσει ρύθμιση, με την οποία να προβλέπει την χορήγηση σε όλους τους συνταξιούχους, των οποίων οι συντάξεις είχαν υποστεί τις κριθείσες ως αντισυνταγματικές περικοπές, ποσά αντίστοιχα με όλες τις περικοπές αυτές, και ότι η σχετική παράλειψή του παραβιάζει τις διατάξεις υπέρτερης τυπικής ισχύος που επικαλούνται οι αιτούντες. Άλλωστε, από τις ανωτέρω αποφάσεις δεν απορρέει δεδικασμένο για τους αιτούντες, εφόσον δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ούτε αυτοί ισχυρίζονται ότι είχαν την ιδιότητα του διαδίκου στις δίκες επί των οποίων εκδόθηκαν οι εν λόγω αποφάσεις.

Εξάλλου, ειδικώς για τους συνταξιούχους, οι οποίοι είχαν εκκρεμείς δίκες κατά την δημοσίευση του ν. 4714/2020 με αντικείμενο αξιώσεις, τις οποίες ο νομοθέτης δεν περιέλαβε στην επίμαχη νομοθετική ρύθμιση, όπως συνάγεται από τα αναφερόμενα από τους ίδιους στο δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως (βλ. ανωτέρω σκέψη 11) ότι είναι και οι ήδη αιτούντες, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει περίπτωση παραβάσεως των άρθρων 2 παρ. 1, 4 παρ. 5 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και 12 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, που επικαλούνται οι αιτούντες, εκ μόνου του λόγου ότι πρέπει να αναμείνουν την εκδίκαση των υποθέσεών τους από τα αρμόδια δικαστήρια, ενώπιον των οποίων εκκρεμούν, και την δημοσίευση των σχετικών αποφάσεων και ότι δεν θα ικανοποιηθούν έως τις 31.12.2020 για τις λοιπές αυτές αξιώσεις τους.

15. Επειδή, προβάλλεται, τέλος, ότι η μείωση και η μεταγενέστερη πλήρης περικοπή των επιδομάτων εορτών συνιστά προδήλως μη ανεκτή νομοθετική παρέμβαση σε θεμελιωμένο περιουσιακό δικαίωμα και ουσιαστικά πλήρη αποστέρηση του δικαιώματος στην περιουσία, η προσβολή δε του δικαιώματος στην περιουσία δεν πρέπει να κρίνεται αυτοτελώς και μεμονωμένα (βάσει κάθε μιας από τις διατάξεις, με τις οποίες θεσπίστηκαν η μείωση και στη συνέχεια η κατάργηση), αλλά κατά συνεκτίμηση όλων των επιβαρύνσεων που έχει υποστεί η συγκεκριμένη μερίδα πολιτών, δοθέντος, άλλωστε, ότι οι μειώσεις αυτές καταλήγουν σε υπέρμετρη απώλεια του προηγούμενου (προ μνημονίων) εισοδήματος των προσώπων αυτών και "ο αφινιδιαστικός, βίαιος και χωρίς τέλος τρόπος εφαρμογής κλονίζουν ριζικά την οικονομική κατάσταση των εργαζομένων και ανατρέπουν το επίπεδο της αγοραστικής δύναμης και τον πυρήνα της ζωής όπως καλόπιστα και με εμπιστοσύνη απέναντι στο κράτος είχαν αποβλέψει".

Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, προεχόντως καθόσον η μείωση και η εν συνεχεία κατάργηση των επιδομάτων εορτών δεν θεσπίστηκε με την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, αλλά με προγενέστερους νόμους (άρθρο τρίτο παρ. 10-14 του ν. 3845/2010 - Α' 65,

άρθρο πρώτο παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, αντιστοίχως), οι ρυθμίσεις των οποίων δεν εξειδικεύονται με την ήδη προσβαλλόμενη Κ.Υ.Α..

16. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση και να γίνει δεκτή η ασηκθείσα παρέμβαση.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση.

Δέχεται την παρέμβαση του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.).

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου. Και

Επιβάλλει στους αιτούντες συμμέτρως τη δικαστική δαπάνη του καθ' ου Ελληνικού Δημοσίου, η οποία ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ, και του παρεμβαίνοντος Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), η οποία ανέρχεται στο ποσό των εξακοσίων σαράντα (640) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε την 1η και την 6η Απριλίου 2021

Η Πρόεδρος

Η Γραμματέας